

CZU: 37.016:371.16

DOI: 10.46727/c.v2.18-19-03-2023.p111-114

APLICAREA METODELOR INTERACTIVE PRIN COOPERARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR, GIMNAZIAL ȘI LICEAL

APPLICATION OF INTERACTIVE METHODS THROUGH COOPERATION IN PRIMARY, SECONDARY AND HIGH SCHOOL EDUCATION

Sofia Grigorcea, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Oxana Munteanu, profesoară de biologie I.P.Gimnaziul Hănăsenii Noi, r-nul Leova
Eugenia Chiriac, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Boris Nedbaliuc, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău

Sofia Grigorcea, PhD, associate professor, UPS “Ion Creanga” from Chisinau,
ORCID: 0000-0002-4948-6430

grigorcea.sofia@upsc.md

Oxana Munteanu, biology teacher I. P. Hanaseni Noi Gymnasium, Leova district,
ORCID: 0000-0001-8289-8798

Eugenia Chiriac, PhD, associate professor, UPS “Ion Creanga” from Chisinau,
ORCID: 0000-0002-5935-0414,

Boris Nedbaliuc, , PhD, associate professor, UPS “Ion Creanga” from Chisinau,
ORCID:0000-0002-9116-4515

Abstract: *Modern education reflects a new approach to education, where the role of the teacher in teaching is manifested through actions involving the student in the core of knowledge through various interactive methods based on cooperation. The didactic strategy of learning through cooperation is a way of organizing the activity through which interrelational exchanges are realized between the participants in the activity, through interpersonal processes of cooperation and constructive competition (schoolchildren/schoolchildrens, schoolchildren/schoolchildrens-teacher; schoolchildren/schoolchildrens-group), stimulating the schoolchildren activism in its interaction with the study material, with others, through processes of action and transformation of information.*

Key-words: *interactive methods, cooperation, education, teacher.*

Introducere

Procesul de învățământ reprezintă principalul subsistem al sistemului educativ și este un ansamblu de acțiuni exercitate în mod conștient și sistematic de către profesori asupra educaților într-un cadru instituțional organizat, în vederea formării personalităților acestora în consonanță cu cerințele idealului educațional [3].

Dacă, până nu de mult, școala promova competiția și individualismul, încurajând reușita personală, acum, în contextul unui învățământ orientat spre „modernitate“, ea și-a schimbat strategia și abordează ideea cooperării. Practica învățării prin cooperare creează premisele constituirii unei adevărate comunități de învățare/de cercetare educațională, în care: ambianța este constructivă, de încredere și întrajutorare reciprocă; elevii se simt respectați, valorizați și utili dobândind astfel încredere în forțele proprii pentru că toți participă la luarea deciziilor; membrii grupului conștientizează că performanțele bune ale acestuia se datorează contribuțiilor lor individuale și invers, performanțele individuale pot fi evidențiate numai dacă performanțele grupului ca întreg sunt bune; se impune depășirea restricției autoimpuse de a interacționa cu copii cu fond cultural asemănător; apar idei mai multe și mai bune; elevii învață unul de la altul, nu doar de la cadrul didactic; încurajează contribuția personală; aprecierea diversității; elevul intră în contact cu alte opinii decât ale sale,

acestea obligându-l să țină seama de ele; se valorifică informațiile colegilor în construirea cunoașterii proprii; ajută copilul să accepte schimbarea și cooperarea pentru identificarea unor soluții la problemele cu care se confruntă el sau echipa sa; dezvoltarea socială, dobândirea competențelor sociale; respectul de sine, simțul identității și capacitatea de a rezista în condiții de stres și în situații de adversitate; dezvoltarea unor relații interpersonale mai bune: relații colegiale, solidaritate, grijă și devotament, sprijin personal; dezvoltarea gândirii critice [4].

Învățarea prin cooperare se bazează pe organizare, în funcție de obiective operaționale bine stabilite, a unei munci colective fondate pe complementaritate, orientată spre asigurarea aspectului social al învățării și care vizează dezvoltarea deprinderilor de comunicare interpersonală, al interacțiunilor, competențelor și comportamentelor sociale ale elevilor [1]. Teoria învățării prin cooperare se inspiră din teoria privind interdependența socială, care apare atunci când oamenii au obiective comune și când rezultatele fiecărui individ influențează acțiunile celorlalți. Interacțiunea dintre oameni este, practic, esențială pentru supraviețuire [2].

Metodele și materialele aplicate

Pentru realizarea unei analize comparative de aplicare în procesul educațional al metodelor interactive prin cooperare, au fost supuși chestionării 24 de profesori din învățământul primar, gimnazial și liceal. Investigațiile au vizat semestrul I și II al anului școlar 2021-2022.

Chestionarul a constatat din următoarele întrebări:

- *În ce măsură cunoașteți metodele învățării prin cooperare?*
a) deloc; b) în mică măsură; c) în măsură potrivită; d) în mare măsură.
- *Utilizați metodele de învățare prin cooperare în activitatea didactică curentă?*
a) deloc; b) în mică măsură; c) în măsură potrivită; d) în mare măsură.
- *Care sunt avantajele/dezavantajele utilizării metodelor de învățare prin cooperare?*
- *Enumerați câteva metode de învățare prin cooperare pe care le utilizați mai des la clasă?*
- *Cum se realizează rolul profesorului în utilizarea metodelor de învățare prin cooperare?*

Rezultate obținute și discuții

Prin analiza investigațiilor s-a constatat că 55,0% din profesorii claselor a X-XII-a intervievați au răspuns că cunosc în mare măsură metodele de învățare prin cooperare, pe când în cazul profesorilor claselor a I-IV-a (50%) și V-IX (36,4%), marea majoritate au răspuns că le cunosc în măsură potrivită (Tabelul 1).

Tabelul 1. Cunoașterea de către profesorii intervievați a metodelor de învățare prin cooperare

Categoria de personal	Deloc	În mică măsură	În măsură potrivită	În mare măsură
Profesorii claselor I-IV-a	12,5%	25,0%	50,0%	12,5%
Profesorii claselor V-IX-a	13,6%	22,7%	36,4%	27,3%
Profesorii claselor a X-XII-a	10,0%	10,0%	25,0%	55,0%

Prin determinarea nivelului de utilizare a metodelor de învățare prin cooperare s-a evidențiat faptul că majoritatea profesorilor intervievați aplică în mare măsură în activitatea didactică metode

prin cooperare, astfel s-au înregistrat 50,0%, 59,1% și 60,0%, profesorii ai claselor a I-IV-a, V-IX-a și a X-XII-a, respectiv (Tabelul 2).

Tabelul 2. Nivelul de utilizare a metodelor de învățare prin cooperare în activitatea didactică curentă

Categoria de personal	Deloc	În mică măsură	În măsură potrivită	În mare măsură
Profesorii claselor I-IV	12,5%	12,5%	25,0%	50,0%
Profesorii claselor V-IX	0	9,1%	31,8%	59,1%
Profesorii claselor a X-XII	0	10,0%	30,0%	60,0%

Prin interogarea profesorilor cu privire la avantajele/dezavantajele utilizării metodelor de învățare prin cooperare, atât cadrele didactice din învățământul primar, cât și cele din învățământul gimnazial și liceal din unitatea școlară au evidențiat avantaje legate de implicarea motivată a copilului în actul didactic, dezvoltarea gândirii critice, atractivitatea actului didactic; în legătură cu dezavantajele, cadrele didactice au identificat în cea mai mare proporție scade ritmul de învățare al elevilor dotați, abateri de disciplină, activitățile ocupă mult timp (Tabelul 3).

Tabelul 3. Avantajele și dezavantajele metodelor de învățare prin cooperare

Avantaje	Dezavantaje
<ul style="list-style-type: none"> • dezvoltă comportamentul colectiv; • presupune consensul ca bază a activității comune, a cooperării eficiente; • dezvoltă un climat afectiv pozitiv; • Transformă elevul din obiect în subiect al învățării; • Este coparticipant la propria formare; • Angajează intens toate forțele psihice de cunoaștere; • Asigură elevului condiții optime de a se afirma individual și în echipă; • Dezvoltă gândirea critică; • Dezvoltă motivația pentru învățare; • Permite evaluarea propriei activități. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sunt cronofage; • Uneori dezavantajează elevii timizi; • Uneori creează dificultăți în implicarea tuturor copiilor (unii copii monopolizează activitatea); • abateri de disciplină; • scade ritmul de învățare al elevilor dotați; • prin dialog se consumă mult timp și uneori ineficient; • Ocupă mult timp.

Enumerarea metodelor de învățare prin cooperare utilizate evidențiază, pe de o parte notele de specificitate ale celor două niveluri de învățământ, iar pe de altă parte, particularitățile și caracteristicile dezvoltării proceselor psihice la diferite niveluri de vârstă (Tabelul 4).

Tabelul 4. Exemple de metode de învățare prin cooperare aplicate în predare

Profesorii claselor a I-IV-a	Profesorii clasele a V - XII-a
<ul style="list-style-type: none"> • Brainstorming; • Ciorchinele; • Pălăriile gânditoare; • Gândiți – lucrați în perechi; • Comunicați; • Cubul 	<ul style="list-style-type: none"> • Turul Galeriei; • Jurnalul cu dublă intrare; • Gândiți – lucrați în perechi –comunicați; • Metoda predicțiilor; • Știu – Vreau să știu- Am învățat; • SINELG; • Mozaic; • Cubul; • Colțurile;

	<ul style="list-style-type: none"> ● Gândiți – lucrați în perechi –comunicați; ● Metoda predicțiilor; ● Jurnalul dublu; ● Brainstorming; ● Ciorchinele; ● Metoda Philips 6/6
--	---

Cadrele didactice chestionate evidențiază rolul profesorului ca observator activ, flexibil, adaptabil la experiența elevilor. Esențial este că profesorul, pe baza observației sistematice, să intervină doar atunci când este necesar, atât frontal cât și asupra unui grup. În cea din urmă situație, profesorul se va alătura grupului în cauză, delimitând problema și sugerând grupului aflarea soluției pentru deblocarea activității. Astfel, rolul profesorului în utilizarea metodelor de învățare prin cooperare se manifestă prin acțiuni de facilitator, negociator, organizator, îndrumător, organizator, moderator, creator de context de învățare.

Concluzii

1. În opoziție cu metodologia tradițională, pentru care elevul rămâne mai mult un simplu spectator, gata să recepteze pasiv ceea ce i se transmite ori demonstrează, învățarea prin cooperare are tendința să facă din elev, un participant activ al propriului demers de învățare pentru dezvoltarea gândirii optime, a mobilizării funcțiilor intelectuale și a energiilor emoțional-motivante.
2. Prin utilizarea la clasa de elevi din diferite trepte, într-un demers continuu, unitar, logic a metodelor activ-participative care să-i implice pe copii în propriul proces de învățare, care să-i familiarizeze cu diferite tehnici de lucru, cadrul didactic formează la copii deprinderi de lucru independent, îi obișnuiește pe aceștia cu efortul intelectual, ajutându-i să progreseze.
3. Promovând metodele activ-participative prin cooperare, elevii învață să aplice cunoștințele, să exerseze practici democratice, pregătindu-se de mici să devină cetățeni activi ai comunității în care trăiesc. Utilizarea acestor metode solicită efort intelectual și practic, atât din partea elevilor, cât și din partea cadrului didactic care coordonează bunul mers al activității.
4. Prin determinarea nivelului de aplicare și utilizare a metodelor de învățare prin cooperare s-a evidențiat faptul că majoritatea profesorilor intervievați aplică în măsură mare metodele interactive prin cooperare în activitatea didactică.

Studiul a fost realizat în cadrul proiectului de cercetări științifice „Impactul antropic și ecologic asupra diversității vegetale și aspectul interdisciplinar în pregătirea viitorilor specialiști în Biologie”, din cadrul catedrei Biologie vegetală, facultatea de Biologie și chimie, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă", Chișinău.

Bibliografie:

1. BOCOȘ, M. Teoria și practica cercetării pedagogice, Ed. a II-a, Casa Cărții de Știință, Cluj -Napoca, 2007. 264 p.
2. FLUERAȘ, V. Teoria și practica învățării prin cooperare. Casa Cărții de Știință, Cluj -Napoca, 2007. 200 p. ISBN: 973-686-689-0
3. TOMSA, GH. Psihopedagogia prescolara si scolara. Ed. București, 2005, 270 p. ISBN: 973-0-03895-3
4. ÎNVĂȚAREA PRIN COOPERARE SAU INTERDEPENDENȚA POZITIVĂ ÎN GRUPUL DE ELEVI. <https://proform.snsr.ro/campanie-online/invatarea-prin-cooperare-sau-interdependenta-pozitiva-in-grupul-de-elevi> (vizitat 11.02.2023)